

Nr 19.

Af herr **Dahl**, om *ändring i gällande bestämmelser angående klagan öfver val af landstingsmän.*

Enligt 13 § i kungl. förordningen om landsting den 21 mars 1862 må klagan öfver landstingsmannaval föras hos Konungens befallningshafvande, öfver hvars utslag i sådant mål klagan ej får föras.

Under tidigare rådande förhållanden, då medelbart valsätt och beskaffenheten af rösträttens gradering begränsade och förenklade valförfarandet, torde anledning mera sällan hafva förekommit till rättslig pröfning af landstingsmannaval och nämnvärd olägenhet af den stadgade instansordningen således ej förnummits.

Det nu tillämpade valsättet och det mångfaldigt liffigare deltagandet i valet innebära gifvetvis vidgade möjligheter för misstag, som påkalla rättelse, liksom valens ökade politiska betydelse och däraf föranledd ökad uppmärksamhet å valen måste antagas föranleda utsträckt tillitande af rättslig pröfning. I sistberörda afseende kan erfarenhetens vittnesbörd redan åberopas.

Antydda omständigheter synas mig gifva stöd åt krafvet å en sålunda ordnad pröfning af ifrågavarande ärenden, att densamma blefve såvidt möjligt likformig och betryggande. Detta önskemål lär ej kunna vinnas med mindre än att bestämmelsen om Konungens befallningshafvandes slutliga pröfningsrätt upphäfves.

Det torde kunna ifrågasättas, huruvida länsstyrelsen borde bibehållas såsom *lägre* instans. För min del förmenar jag, att önskvärdheten af ett möjligast snabbt afgörande ger företräde åt dylika måls hänskjutande omedelbart till Konungen i regeringsrätten, hvars slutliga pröfning äfven vid bibehållande af en lägre instans finge antagas i de flesta fall varda påkallad.

I särskilda skrivelser till Konungeu har Riksdagen sistlidet år begärt utredningar och förslag angående förändringar i angifna afseenden af

landstingsförordningen, och möjligen torde det finnas ändamålsenligt att i skrifvelse påkalla Kungl. Maj:ts uppmärksamhet jämväl å ifrågasatt önskemål i syfte af behandling i sammanhang med öfriga ändringsförslag.

Emellertid håller jag före, att den nu ifrågasatta förändringen, som torde vara helt fristående, utan olägenhet må kunna för sig beslutas.

Vid en ifrågakommande omformulering af lagtexten — därvid utom § 13 äfven § 14 i landstingsförordningen lär böra komma i beaktande — har jag antagit, att bestämmelserna i 11 § riksdagsordningen i väsentliga delar skulle kunna tjäna till ledning, men har jag ej tilltrött mig att härutinnan affatta formligt förslag, under antagande att konstitutionsutskottet, vid ett godkännande af motionens syfte, komme att verkställa formuleringen.

Med stöd af hvad jag anfört tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring i kungl. förordningen om landsting den 21 mars 1862, att klagan öfver val af landstingsmän må föras hos Konungen.

Stockholm den 24 januari 1912.

Adolf Dahl.

Nr 20.

Af herrar **Berglund, Fredrik,** och **Gullberg,** om *ändring i gällande bestämmelser angående sådant val af folkskollärare, som förrättas å kyrkostämma.*

Åsikten, att en viss ekonomisk styrka bör utgöra förutsättning för rösträtt i offentliga angelägenheter, är något som numera är på väg att öfvergifvas, särskildt i frågan om personalval. I frågan om politiska val är ju numera den förutsättningen i väsentlig grad borttagen. Äfven på andra områden hafva vi sett densamma få vika för personlighetsprincipens genomförande. Så är ju förhållandet i fråga om prästval, där en mycket vidsträckt demokratisk rösträtt är genomförd. Gifvet är ju, att om personlighetsprincipens fulla och oinskränkta tillämpning någonstades är be-